

สรุปการเข้าร่วมการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ ๒๑
(The 21st session of the Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention
on Climate Change (COP21)

ระหว่างวันที่ 30 พฤศจิกายน - 11 ธันวาคม 2558 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

1. ความเป็นมา

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) เป็นอนุสัญญาที่เกิดขึ้นเนื่องจากประชาคมโลกตระหนักถึงปัญหาของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งอาจเป็นภัยอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อมนุษยชาติในอนาคต ทั้งต่อระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องร่วมมือกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกไม่สามารถดำเนินการโดยประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้โดยลำพัง โดยเป้าหมายสูงสุดของอนุสัญญาฯ คือ การรักษาระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศประชาคมโลกที่ต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้ลงนามในอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๕ และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๗ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘ ซึ่งในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาและเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบ ประเทศไทยจะได้รับความช่วยเหลือตามข้อตกลงตามอนุสัญญาฯ เช่น การได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน เทคโนโลยี วิชาการในการดำเนินการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

จากอนุสัญญาฯ ดังกล่าว ได้กำหนดองค์กรสูงสุด (The Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change) เพื่อทำหน้าที่ดูแลให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ มีประสิทธิภาพสูงสุดและจัดให้มีการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ขึ้นทุกปี (Conference of the Parties: COP) โดยวัตถุประสงค์สำคัญของการประชุม คือ ติดตาม ประเมินและตรวจสอบการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ และมติสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาฯ เป็นระยะ รวมถึงส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศภาคีอนุสัญญาฯ โดยถึงปัจจุบันมีการจัดประชุมไป 20 ครั้ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 ถึงปี ค.ศ.2014 และประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งได้มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน แผนแม่บท และมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินการภายในประเทศด้วยความสมัครใจ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ และการปรับตัวต่อผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบหลัก (รมว.ทส.เป็นหัวหน้าผู้แทนไทย)

สำหรับการประชุมสมัชชาฯ ครั้งที่ 21 (COP21) มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การหาข้อสรุปเกี่ยวกับข้อตกลงของอนุสัญญาฉบับใหม่หลังปี 2020 เพื่อให้ข้อตกลงนั้นมีผลบังคับใช้และสามารถเริ่มดำเนินการได้ภายในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) โดยกำหนดประเด็นหารือซึ่งประกอบด้วย (1) mitigation (2) adaptation (3) finance (4) technology development and transfer (5) transparency of action and support (6) capacity building รวมทั้งหารือแนวทางการดำเนินงานในปี 2015 – 2020 ว่าประเทศสมาชิกจะมีการดำเนินการอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ และเป้าหมายของพิธีสารฉบับเดิม โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 50,000 คนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานระหว่างประเทศ NGOs และภาคประชาสังคม

๒. คณะผู้แทนของกรมอนามัยที่เข้าร่วมประชุม ได้แก่

- | | |
|-------------------------|-----------------------------|
| ๑. นายพาไท จุลสุข | นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ |
| ๒. ดร.เบญจวรรณ ธวัชสุภา | นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ |
| ๓. น.ส. กรวิภา ปุณณศิริ | นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ |

๓. รูปแบบการประชุม ประกอบด้วย

- ๓.๑การประชุมในห้องประชุมหลัก (เช่น Drafting group, plenary , G๗๗ + meeting, High-level meeting , ministerial meeting)
- ๓.๒การประชุมในห้องประชุม Side event ทั้งในและนอกบริเวณศูนย์ประชุม เช่น Why the climate change agreement is critical to public Health

๔.สรุปสาระสำคัญของของการประชุม

๔.๑ ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement)

ที่ประชุมได้เห็นชอบต่อข้อตกลงใหม่ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก หรือที่เรียกว่า ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

- การลดก๊าซเรือนกระจกกำหนดเป้าหมายร่วมกันระดับโลกในการรักษาการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้ต่ำกว่า ๒ องศาเซลเซียสและจะพยายามรักษาเป้าหมายการเพิ่มของอุณหภูมิไม่เกิน ๑.๕ องศาเซลเซียสเพื่อลดความเสี่ยงจากผลกระทบรุนแรงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรวมถึงกำหนดให้ทุกประเทศจัดทำเป้าหมายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งทุกๆ ๕ ปีและให้มีการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อประเมินผลการบรรลุเป้าหมาย
- การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกำหนดความร่วมมือเพื่อยกระดับการดำเนินงานด้านการปรับตัวและรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
- การสนับสนุนทางการเงินกำหนดให้ประเทศพัฒนาแล้วสนับสนุนทางการเงินแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย
- การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเสริมศักยภาพให้กลไกความร่วมมือทางเทคโนโลยีที่มีอยู่และพิจารณาสนับสนุนทางการเงิน
- การเสริมสร้างศักยภาพเสริมสร้างกลไกความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนา
- ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการให้การสนับสนุนสร้างกรอบการดำเนินงานให้เกิดความโปร่งใสร่วมกัน

๔.๒ ส่วนที่กระทรวงสาธารณสุข/กรมอนามัยเกี่ยวข้อง

กระทรวงสาธารณสุขจะมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ประเทศบรรลุข้อตกลง Paris agreement หลังจากประเทศได้ให้สัตยาบันแล้วโดยมีข้อเสนอต่อการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) ด้าน Adaptation:

- สนับสนุนการจัดทำแผนการปรับตัวแห่งชาติ (National Adaptation plan)โดยให้มีการคำนึงถึงประเด็นด้านสุขภาพและกิจกรรมที่จะดำเนินการต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ
- การประเมินผลกระทบและความเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านสาธารณสุข
- การสร้างความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มขีดความสามารถในการตั้งรับ ปรับตัวต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะด้านสุขภาพ

๒) ด้าน Loss and damage :

- สนับสนุนกลไกการดำเนินงานในการเตือนภัยล่วงหน้าและการเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉินฯ เพื่อลดความสูญเสีย
- ประเมินมูลค่าความสูญเสียอันเกิดขึ้นในด้านสาธารณสุข เพื่อผลักดันให้เกิดนโยบายและแผนการป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

๓) ด้าน Mitigation

- สนับสนุนและเป็นต้นแบบของหน่วยงานภาคสาธารณสุขในการลดก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในภาคสาธารณสุข
- จัดทำข้อมูลเรื่องผลประโยชน์ร่วมด้านสุขภาพจากกิจกรรมที่ลดก๊าซเรือนกระจกในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนนโยบายที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน

๔.ข้อเสนอต่อการดำเนินงานต่อไป

๑. ผลักดันให้มีการลดก๊าซเรือนกระจกในสถานบริการสาธารณสุขและขยายในระดับชุมชน
๒. ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓
๓. พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักต่อเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๔. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานนอกกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด และผลักดันให้เกิดมาตรการหรือนโยบายที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ
